

Onderwerp

Statenvoorstel impuls beheer en onderhoud landschapskunstwerken

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

1. In te stemmen met eenmalig grondig herstel en het verbeteren van de publieke toegankelijkheid en beleefbaarheid van de collectie landschapskunstwerken Flevoland als belangrijke provinciale iconen met oog op het themajaar Ode aan het Landschap van NBTC en de Floriade in 2022 en hierbinnen prioriteit te geven aan de kunstwerken 1. Aard-zee; 2. De Groene Kathedraal; 3. Observatorium; 4. Sea Level;
2. Ten behoeve van deze eenmalige impuls in 2021 en 2022 een bedrag op de begroting beschikbaar te stellen van € 500.000;
3. Conform de afspraak in het coalitieakkoord met de eigenaren, gemeenten en terreinbeheerders de verplichtingen over de instandhouding van de collectie op de lange termijn te borgen inclusief cofinanciering;
4. Met het oog op beslispunt 2 de 15^e wijziging van de begroting 2021 vast te stellen.

2. Doelstelling programmabegroting

Het onderwerp Impuls beheer en onderhoud landschapskunst Flevoland valt onder de portefeuille cultuur. In de programmabegroting gaat het om onderdeel 4.2. Cultuur en erfgoed.

3. Eerdere behandeling

In de Najaarsnota 2020 is een provinciale bijdrage van € 500.000 voorgesteld voor een impuls beheer en onderhoud landschapskunstwerken. Hiertoe is een oormerk aangebracht binnen de stelpost nieuw beleid in 2021 en 2022 van € 125.000 per jaar. De overige € 250.000 kan ten laste worden gebracht van het Fonds voor artistieke en culturele ontwikkeling. Aangegeven is dat een definitief voorstel aan uw Staten wordt voorgelegd.

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

- 1.1. Dit besluit raakt de budgettaire en kaderstellende rol van Provinciale Staten. Provinciale Staten geven met het besluit uitvoering aan de doelstellingen van de provinciale cultuurnota 2021-2024, route 1 Cultuur beleven pijler landschapskunst. De vrijkomende middelen worden specifiek ingezet voor de restauratie van vier unieke landschapskunstwerken alsmede proceskosten die nodig zijn voor het begeleiden van de restauraties en het vastleggen van lange termijn afspraken over het behoud en verbeteren van de beleefbaarheid van de collectie als geheel. Het is aan uw Staten om met dit voorliggende besluit uit de stelpost nieuw beleid en de reserve artistieke experimenten budget ter beschikking te stellen voor impuls beheer en onderhoud landschapskunst.

Provinciale Staten

13 oktober 2021

Agendapunt

Lelystad

6 juli 2021

Registratienummer

2813462

Afdeling/Bureau
SENB

Portefeuillehouder

Rijsberman, M.A.

Routing

Commissie Economie, Mobiliteit
en Samenleving:**1 september 2021****Beeldvormend****22/29 september 2021****Oordeelvormend**

5. Verdere behandeling PS

Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten over het grondig herstel van de collectie, het verbeteren van de beleefbaarheid van de collectie als geheel en de afspraken over de instandhouding van de collectie op de lange termijn.

6. Korte toelichting op voorstel

Zoals benoemd in de Najaarsnota 2020 zijn de landschapskunstwerken van Flevoland nationaal en internationaal hét visitekaartje van Flevoland als het gaat om beeldende kunst. Met het oog op het themajaar Ode aan het Landschap en de Floriade 2022 waarbij het publiek uitgedaagd wordt ook de provincie in te trekken, is het wenselijk dat een eenmalige grootschalige verbeteringslag aan de Collectie Landschapskunst mogelijk wordt gemaakt. Hiermee wordt de beleving van de afzonderlijke kunstwerken en de collectie als geheel vergroot. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord vormt de grootschalige verbeteringslag tevens de basis voor het maken van lange termijn afspraken over een verantwoord beheer en onderhoud van de collectie.

In de afgelopen maanden is er specialistisch onderzoek gedaan naar de staat van onderhoud van de werken alsmede naar de lopende afspraken over het beheer van de werken door de eigenaren en/of terreinbeheerders. In algemene zin zijn er heldere afspraken over het beheer en vindt er regulier onderhoud aan de landschapskunstwerken plaats.

In vier gevallen is een uitgebreidere renovatie of restauratie echter noodzakelijk om de kunstwerken voor de toekomst te behouden en beter toegankelijk of beleefbaar te maken voor het publiek. Het betreft de kunstwerken Aardzee, De Groene Kathedraal, Observatorium en Sea Level. Deze landschapskunstwerken hebben op korte termijn onderhoud nodig om de werken de uitstraling te geven die ze verdienen en verder verval te voorkomen.

De restauraties maken onderdeel uit van een groter plan om de collectie landschapskunstwerken als geheel te versterken. Naast de noodzakelijke restauraties en het beter toegankelijk en beleefbaar maken van de collectie voor het publiek, gaat het hierbij om het maken van afspraken over een verantwoorde instandhouding én presentatie van de collectie op de lange termijn. Voor de verschillende onderdelen worden met alle betrokken partijen (eigenaren, terreinbeheerders, fondsen e.d.) concrete uitvoeringsplannen gemaakt. Bij de uitvoering wordt voor de artistieke inhoud Stichting Land Art Flevoland betrokken; voor de restauraties en het opstellen van onderhoudsafspraken worden deskundige restauratoren en technische procesbegeleiders ingezet.

7. Beoogd effect

Vergroten van de beleefbaarheid en uitstraling van de oudere landschapskunstwerken van Flevoland en daarmee ook hun aantrekkingskracht op inwoners en toeristen.

Versterken van het behoud, de zichtbaarheid en het benutten van de collectie landschapskunstwerken als geheel.

Toegang tot andere belangrijke financiers mogelijk maken, zoals Bank Giro Loterij, Prins Bernhard Cultuurfonds en Groenfonds.

Het committeren van eigenaren, terreinbeheerders en gemeenten om bij te dragen aan het duurzaam behoud, beleefbaarheid en het benutten van de collectie landschapskunstwerken, zodat de provinciale bijdrage aan het beheer en onderhoud daadwerkelijk eenmalig is.

8. Argumenten

1.1 Behoud van de unieke waarde van de collectie landschapskunstwerken Flevoland vraagt op korte termijn om grondig herstel en restauratie

De collectie landschapskunstwerken Flevoland is van grote culturele, toeristische en economische waarde voor de provincie. Specialistisch onderzoek toont aan dat de collectie er als geheel

redelijk bij ligt maar dat de kunstwerken Aardzee, De Groene Kathedraal, Observatorium en Sea Level (die behoren tot de oudste en meest bekende landschapskunstwerken van Flevoland) dringend toe zijn aan grondig onderhoud/herstel om ze de uitstraling te geven die ze verdienen en verval te voorkomen.

De benodigde herstelwerkzaamheden voor deze kunstwerken zijn in beeld gebracht alsmede de proceskosten voor het begeleiden van de restauraties en zo mogelijk fondsenwerving. De kosten variëren sterk afhankelijk van de aard van het werk en de benodigde werkzaamheden.

1.2. De collectie vormt een bijzonder visitekaartje voor Flevoland.

Met het oog op de opening van de Floriade in april 2022 en het themajaar Ode aan het Landschap is snel herstel noodzakelijk alsook het optimaliseren van de publieke toegankelijkheid en beleefbaarheid van de kunstwerken. In de uitvoering ligt prioriteit bij de kunstwerken die het dichtst bij het Floriade terrein liggen. Het nieuwe kunstmuseum presenteert zich tijdens de Floriade met een paviljoen dat de komende jaren dienst zal doen als tijdelijke dependance van het museum. Vanuit dit paviljoen zal er aandacht besteed worden aan de unieke collectie landschapskunstwerken en wordt het publiek verleid om een bezoek te brengen aan de landschapskunst in Flevoland.

2.1 Middelen zijn noodzakelijk om op tijd grondig herstel uit te kunnen voeren

De provinciale middelen zijn noodzakelijk om te starten met voorbereidingen voor het herstel en de uitvoering zelf. Bij het herstel wordt indien nodig prioriteit te geven in de volgorde 1. Aardzee, 2. De Groene Kathedraal, 3. Observatorium en 4. Sea Level;

3.1 Om de unieke collectie landschapskunstwerken voor Flevoland ook voor de toekomst te behouden zijn gezamenlijke lange termijn afspraken noodzakelijk

Zoals afgesproken in het Coalitieakkoord is het van belang gezamenlijke afspraken over de instandhouding van de collectie landschapskunstwerken Flevoland op de lange termijn te borgen. Dit is noodzakelijk omdat het beheer en behoud en de ontsluiting van de collectie voor publiek is belegd bij een grote verscheidenheid aan partijen.

Voor een groot deel van de werken zijn reeds afspraken gemaakt met betrekking tot verantwoordelijkheden en inzet, die nu geborgd kunnen worden. Voor twee werken, Aardzee en Observatorium, is nog een nadere uitwerking nodig. Hierover vinden gesprekken plaats met Zeewolde en Lelystad. Voor deze werken geldt dat de provinciale bijdrage voor de restauratie wordt verstrekt op voorwaarde dat de afspraken worden gemaakt.

Met de eigenaren, terreinbeheerders, gemeenten en inhoudelijke partners wordt een lange termijn agenda uitgewerkt om de collectie als geheel te versterken, beter te presenteren en verantwoord te onderhouden. In dit kader gaan de betrokken partijen op zoek naar cofinanciering door derden, waaronder fondsen, voor deze grootschalige impuls.

Het opstellen van de lange termijn agenda loopt parallel aan de uitwerking van de plannen van het Kunstmuseum Flevoland, dat zoals bekend van het rijk een meerjarige subsidie ontvangt voor de periode 2021-2024 juist vanwege de aandacht in de plannen voor de bijzondere collectie landschapswerken in Flevoland. Onderdeel van de uitwerking is tevens het intensiveren van de samenwerking tussen Land Art Flevoland en Kunstmuseum Flevoland op inhoudelijk en organisatorisch vlak.

4.1 De bij de najaarsnota aangebrachte oormerken worden definitief beschikbaar gesteld na besluitvorming in Provinciale Staten

Bij de Najaarsnota is besloten de aangebrachte oormerken definitief beschikbaar te stellen na een dialoog met Provinciale Staten. Door middel van dit voorstel wordt hier invulling aan gegeven.

4.2 Het beschikbaar stellen van de middelen heeft een begrotingswijziging tot gevolg

Het voorstel om ten behoeve van de deze eenmalige impuls een bedrag op de begroting beschikbaar te stellen van € 500.00 is verwerkt in de 15^e begrotingswijziging 2021 (#2814440) Op grond van het budgetrecht ligt de bevoegdheid tot het vaststellen van begrotingswijzigingen bij Provinciale Staten.

9. Kanttekeningen

-De provincie is zelf niet de opdrachtgever voor de restauraties; hierbij wordt samengewerkt met de eigenaren.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Overzicht grondig herstel vier landschapskunstwerken in Flevoland	2813653	Ja
15 ^e begrotingswijziging begroting 2021	2814440	ja